

Göteborgs kommun

grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Backegårdsskolan F-6
belägen i Göteborgs kommun

Uppföljning av tillsyn i Backegårdsskolan F-6

Bakgrund

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Göteborgs kommun under våren 2019. Skolinspektionen fattade den 21 november 2019 beslut efter tillsyn för Backegårdsskolan F-6. Skolinspektionen fattade den 25 juni 2020 ett delbeslut där tidigare konstaterad brist inom elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål konstaterades vara avhjälpt. De övriga bristerna kvarstod. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av bristerna som kvarstod. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Göteborgs kommun inkom med 29 april 2020 samt digitala uppföljningsbesök den 16-17 och 31 mars 2021 där intervjuer genomförts med elever, lärare, representanter för elevhälsan samt rektor.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt påtalade brister samt att ytterligare en brist konstaterats. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa dessa brister.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att **senast den 26 november 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande.

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande ifråga om att verksamheten inte uppfyller krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten (påtalade brister) samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan under rubriken Motivering till föreläggande.

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Skolinspektionen har i detta beslut satt tidsfristen, inom vilken åtgärderna ska vidtas, med hänsyn till rådande omständigheter.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Åtgärder

- Se till att de elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar i den ordinarie undervisningen ges de extra anpassningar skolpersonal har bedömt att eleverna är i behov av (*3 kap. 5 § skollagen; läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2010:37), nedan Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar*).
- Att rektorn genom täta uppföljningar av kunskapsresultat samt samtal med elever, lärare och elevhälsans personal följer upp att alla elever skyndsamt ges de extra anpassningar som de har behov av för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling (*3 kap. 5 § skollagen; läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2010:37), nedan Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar*).
- Se till att rektorn, beträffande varje elev som inte nått de kunskapskrav som minst ska uppnås vid slutet av vårterminen 2021, trots att stöd getts i form av extra anpassningar, skyndsamt ser till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Efter att utredningen är gjord, ska rektorn eller den personal som rektorn delegerat ansvaret till, ta ställning till om eleven ska ges särskilt stöd (*3 kap. 7 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar*).

- Se till att ett åtgärdsprogram utarbetas för varje elev som ska ges särskilt stöd och att åtgärdsprogrammet innehåller det behov av särskilt stöd eleven har samt konkreta och utvärderingsbara åtgärder för arbetet med det särskilda stödet, så att det framgår på vilket sätt och i vilken omfattning eleven ska få stöd (*3 kap. 7–10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar*).
- Se till att rektorn, eller den i personalen som fått i uppdrag av rektorn att samordna arbetet med ett åtgärdsprogram, följer upp att alla som är involverade i arbetet med programmet genomför sitt arbete med åtgärderna så att eleven får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som eleven behöver (*2 kap. 9–10 §§ och 3 kap. 9–10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar*).
- Se till att efter utvärdering av en elevs åtgärdsprogram, fatta ett nytt beslut om åtgärdsprogram i de fall det bedöms att eleven fortsatt är i behov av särskilt stöd eller beslut att avsluta åtgärdsprogram i de fall det bedöms att eleven inte längre är i behov av särskilt stöd (*2 kap. 9–10 §§ och 3 kap. 9 § skollagen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar*).

Skolmiljö ska präglas av studiero

Åtgärder

- Se till att rektorn, tillsammans med personalen, kartlägger orsaken till att studieron brister samt de behov som finns i respektive klass och utifrån denna kartläggning vidtar de åtgärder som krävs för att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (*2 kap. 9 och 10 §§, 5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar*).
- Se till att rektorn leder och samordnar arbetet med att utforma skolmiljön så att alla elever tillförsäkras studiero, genom att rektorn för personalen klargör ansvarstagande för att ordningsregler efterlevs, hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår och hur disciplinära åtgärder används (*2 kap. 9-10 §§, 5 kap. 3, 5-16 och 22-23 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar*).

- Se till att skolpersonal ger elever och vårdnadshavare information om ordningsregler samt om de disciplinära och andra särskilda åtgärder som kan vidtas enligt 5 kap. skollagen. Se även till att skolpersonal genomför samtal med elever för att skapa samsyn kring skolans ordningsregler (*5 kap. 5-16 §§ skollagen; Lgr 11, 2.1 Normer och värden, 2.8. Rektorns ansvar*).
- Se till att rektorn säkerställer att vikarier och ny personal får information om de klass- och ordningsregler som finns på skolenheten och stöttar samt följer upp så att vikarier och ny personal får goda förutsättningar att skapa studiero i de klasser som de undervisar (*2 kap. 9-10 §§, 5 kap. 3, 5-16 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar*).
- Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, ska rektorn se till att saken utreds och med utgångspunkt i utredningens resultat se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Vid behov ska även samråd ske med elevhälsan (*5 kap. 9 § och 3 kap. 7 och 8 § skollagen*).
- Rektorn ser till att elever, som skolan bedömer behöver någon form av stöd för att skolmiljön ska präglas av studiero, får adekvat stöd (*3 kap. 7 och 8 §§ skollagen*).
- Se till att rektorn, genom att inhämta uppgifter från lärare, elever och elevhälsans personal, följer upp och utvärderar arbetet med att skapa studiero. Rektorn ska identifiera utvecklingsområden och besluta om utvecklingsinsatser (*2 kap. 9-10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar*).

Målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling

- Se till att rektorn, genom att inhämta uppgifter från lärare, övrig personal och elever, följer upp och utvärderar de åtgärder som vidtagits för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. I samband med utvärdering av vidtagna åtgärder ska rektorn också ta ställning till om andra eller ytterligare åtgärder behövs och i förekommande fall besluta om sådana samt se till att dessa genomförs (*2 kap. 9-10 §§ skollagen, 5 kap. 3 § skollagen, 6 kap. 5-8 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar*).
- Se till att lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med

verksamheten anmäler detta till rektorn (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Särskilt stöd

Motivering till föreläggande

Skolinspektionens tidigare beslut

I Skolinspektionens beslut den 21 november 2019 bedömde Skolinspektionen att det förekom brister i skolenhetens arbete med särskilt stöd och Skolinspektionen förelade Göteborgs kommun, i egenskap av huvudman för Backegårdsskolan, att vidta åtgärder för att elever i eventuellt behov av särskilt stöd skulle utredas skyndsamt samt att elever vars behov av särskilt stöd konstaterats, skulle ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen visat att de behövde. Den rutin som fanns på skolan över hur en utredning skulle gå till var otydlig för lärare att följa och specialläraren hann inte med att göra de fördjupade kartläggningar som skulle utgöra ett underlag för elevens eventuella behov av särskilt stöd. Tillsynen visade att det fanns elever på skolenheten som inte utreddes skyndsamt efter att lärare signalerat att de extra anpassningar som getts inte varit tillräckliga samt att det fanns elever som inte gavs särskilt stöd trots att den utredning som gjorts av elevens stödbehov visat att eleven var i behov av det. Skolinspektionen förelade huvudmannen i beslutet att senast den 30 april 2020 vidta åtgärder med anledning av bristerna och senast samma dag redovisa dessa skriftligen till Skolinspektionen.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder

I den redovisning som inkommit till Skolinspektionen den 29 april 2020 innehållande vidtagna åtgärder uppger huvudmannen att flera åtgärder genomförts för att åtgärda de konstaterade bristerna. Huvudmannen beskriver att skolans rutin avseende anmälan av elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven har förtydligats och kommunicerats till samtlig skolpersonal. Vidare har den blankett som lärare använder för att göra pedagogiska kartläggningar förenklats. Skolan har haft en workshop med lärare utifrån temat "Elevhälsan börjar i klassrummet" där skolans förstelärare tillsammans med grundskoleförvaltningens centrala specialpedagog hållit i dagen utifrån kompetensutveckling kring extra anpassningar och särskilt stöd. Huvudmannen uppger att arbetsgången kring anmälan om och utredning av elevers stödbehov är känd och efterlevs av samtlig personal på skolan. Om en elev riskerar att inte nå de mål som minst ska uppnås trots att extra anpassningar getts anmäls det till elevhälsan som startar en utredning inför beslut om eventuellt åtgärdsprogram.

Vidare beskriver huvudmannen i de redovisade åtgärderna att samtliga elever som utretts för eventuellt behov av särskilt stöd har bedömts ha sådana behov och för 35 elever under vårterminen 2020 har åtgärdsprogram upprättats. Huvudmannen uppger att de elever som är i behov av särskilt stöd får det och att kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar av åtgärdsprogram sker minst två gånger per termin. Skolan har vidtagit åtgärder för att möta elevernas behov av språkutveckling genom att alla lärare arbetar utifrån ett språkutvecklande arbetssätt i klassrummet där elevhälsan finns behjälplig för handledning till lärare om behov finns. Vidare uppger huvudmannen att regelbunden lästräning genomförs i mindre grupper efter ett rullande schema samt att skolenheten har ett tvåläraresystem på lågstadiet och att man har en förskjuten skoldag för årskurs 1 för att möjliggöra undervisning i mindre grupper. Huvudmannen anser att skolan vidtagit tillräckliga åtgärder för att de konstaterade bristerna ska anses vara avhjälpna.

Skolinspektionens utredning

Elevers behov av särskilt stöd utreds inte alltid skyndsamt

Vid Skolinspektionens intervjuer med lärare framkommer att elevers behov av särskilt stöd fortsatt inte alltid utreds skyndsamt. Lärarna berättar att de upplever en frustration över att den blankett de ska fylla i för att anmäla en elevs behov av utredning för särskilt stöd är mycket omfattande och svår att fylla i vilket tar tid och skapar stress. Återkopplingen utifrån inlämnad blankett från elevhälsan är ofta att lärarna förväntas att göra ytterligare anpassningar i klassrummet vilket de upplever att de inte har verktyg för eller hinner att göra. Konsekvensen blir att det tar lång tid från det att lärarna anmält behovet av en utredning av särskilt stöd för en elev tills en utredning de facto startar och att elever under tiden inte får det stöd som de är i behov av. Lärarna anser att när de uttömt sin repertoar utifrån att ge extra anpassningar och eleven fortsatt riskerar att inte nå kunskapsmålen, och de har anmält att eleven är i behov av utredning för särskilt stöd, är det inte alltid som en utredning om särskilt stöd sker. Detta eftersom skolans speciallärare har alltför många ärenden att hantera. Det finns elever som väntat upp till ett år för att utredas för eventuellt beslut om åtgärdsprogram och särskilt stöd. Enligt lärarnas uppfattning är det flera elever i varje klass som trots insatta extra anpassningar riskerar att inte nå målen och där en anmälan om att eleven är i behov av utredning för särskilt stöd är gjord till elevhälsan men där utredning därefter inte initierats skyndsamt.

I intervju med representanter för elevhälsan bekräftar de att det fortsatt finns elever på skolenheten vars behov av eventuellt särskilt stöd inte utreds skyndsamt. Representanter för elevhälsan berättar att det förväntas av lärarna

att de genomför extra anpassningar i klassrummet under sex veckor innan de kan anmäla ett ärende till elevhälsan. Enligt representanter för elevhälsan kan det också vara att den pedagogiska kartläggning lärarna ska göra innan eleven tas upp till elevhälsan är bristfällig och behöver kompletteras. Detta gör att det många gånger tar tid innan ett ärende hanteras av elevhälsan. Elevhälsan finns behjälplig för handledning under ett tillfälle per vecka om lärarna har behov av stöttning för att ge extra anpassningar. Efter dessa veckor intensifieras anpassningarna och då oftast med hjälp av specialläraren, beskriver elevhälsan. Specialläraren har dock väldigt mycket att göra och hinner inte med alla ärenden. Representanter för elevhälsan uppger att det inte är alla elevers behov av särskilt stöd som utreds skyndsamt och att det delvis beror på att elevernas behov överskuggar de resurser som finns att tillgå. De anser emellertid att det också kan bero på att undervisningen i klassrummet bättre behöver anpassas efter elevernas behov.

I intervju med rektorn bekräftar även hen att det inte är alla elever i behov av eventuellt särskilt stöd som utreds skyndsamt. En anledning till detta är att den pedagogiska kartläggning som lärarna gör och som ska ligga till grund för speciallärarens utredning inte alltid utförs och att ärenden på så sätt fastnar hos klassläraren. Rektorn uppger att elevhälsan försöker att stödja lärarna för att ge extra anpassningar på gruppnivå och som kan gynna alla elever i ett klassrum och lärarna kan få handledning i detta arbete av elevhälsan. Enligt rektorn är det en stor andel av eleverna som är i behov av stödinsatser och trots att rektorns uppfattning är att skolan har arbetat ikapp och inte har så många ärenden i kö för utredning så finns det fortfarande elever som inte får sina stödbehov utredda och tillgodosedda. Vi kan inte trolla med knäna, beskriver rektorn.

Elever i behov av särskilt stöd ges inte alltid detta

Av genomförda intervjuer med lärare, rektorn och representanter för elevhälsan framgår att inte alla elever som är i behov av särskilt stöd ges det på det sätt och i den omfattning som utredningen visat att de behöver. Lärare, rektorn och representanter för elevhälsan uppger att det finns elever på skolenheten där en utredning av elevernas stödbehov visat att eleverna är i behov av särskilt stöd, men där eleverna inte får det stöd de behöver. En anledning till detta, uppger de, är att elevernas behov överstiger de personella resurser som finns på skolenheten. Även den stora rotationen, både bland skolledning och bland personal, bidrar till brister i kontinuiteten i verksamheten och det särskilda stödet till elever har uteblivit eller upphört.

Enligt lärarna förekommer det att stöd sätts in för elever utan att det är genomtänkt och när personal hastigt flyttas till annan verksamhet försvinner

stödet. Ett exempel på det är läsgrupper som startats upp, men sedan hastigt avslutats. Detta är någon som representanter för elevhälsan också bekräftar. Lärarna säger att det finns få åtgärder som är insatta för de elever som riskerar att inte nå målen och att åtgärder som behövs inte kan sättas in. För elever som behöver enskild undervisning som särskilt stöd går det sällan att få till ett sådant stöd. Enligt lärarna och representant för elevhälsan har det inte heller utarbetats åtgärdsprogram för alla elever som utretts och behöver det och även om det finns åtgärdsprogram finns inte alltid personal som kan genomföra de beslutade åtgärderna och då uteblir stödet. Det innebär att det finns åtgärder i åtgärdsprogram som inte alltid genomförs, exempelvis lästräning och bildstöd. Lärarna säger att elevhälsan gör vad de kan, men att de inte hinner med att göra utredningar av elevers behov av särskilt stöd eller att ge sådant stöd. De har en speciallärare och enligt lärarna räcker det inte för de behov som finns.

Lärarna uppger att ungefär hälften av eleverna vid skolan behöver mer stöd än de kan få i nuläget. Det finns flera elever som riskerar att inte nå målen och där anmälan om utredning är gjord till rektor men där utredning inte skett skyndsamt med beslut om åtgärdsprogram som följd. I en klass uppger lärarna att det rör sig om tre av 22 elever, i en klass fyra av 14 och det handlar överlag om fem elever i varje klass där anmälan om utredning av elevers behov av särskilt stöd har gjorts till elevhälsan, men där ingen utredning påbörjats. Även representant för elevhälsan säger att det finns elever som inte har åtgärdsprogram, men som behöver det och i vissa fall där elever har ett åtgärdsprogram genomförs inte alltid åtgärderna på grund av brist på tillgång till specialpedagogiska insatser för att utföra de åtgärder som det beslutats om. Tidigare har även omfattningen av särskilt stöd framgått i åtgärdsprogrammen men då skolan ska använda sig av samma mall som andra skolor i Göteborgs stad och omfattningen av särskilt stöd inte ingår i mallen framgår inte detta längre.

Lärare och representanter för elevhälsan beskriver vidare att vissa stödinsatser endast ges under en kort period eftersom de personella resurser som genomför åtgärderna tas bort eller flyttas. De ger som exempel så kallade läsgrupper, för elever i behov av lästräning, som tagits bort vilket innebär att elever inte får sina behov tillgodosedda trots att insatsen kan vara inskriven i åtgärdsprogram. Vidare uppger representant för elevhälsan att det saknas strukturer på mellanstadiet för att sprida information om beslutade åtgärder till alla lärare, inbegripet modersmålslärare, som arbetar kring elever som har åtgärdsprogram. Det har medfört att lärare som undervisar en elev inte alltid har fått kännedom om att eleven har ett utrett stödbehov och ett upprättat åtgärdsprogram.

Av intervjuer med representanter för elevhälsan samt rektorn framkommer att det särskilda stöd som ges inom ramen för ett åtgärdsprogram inte alltid följs upp och utvärderas kontinuerligt. Enligt rektorn finns brister i systematiken vid utvärdering och det förekommer att åtgärderna inte utvärderas. Representant för elevhälsan säger att lärarna uppger att de inte hinner göra utvärderingen och det är viktigt att lärarna är med vid utvärdering för att se om åtgärderna ger effekt.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen (prop. 2013/14:160, s. 25) framgår att det endast i undantagsfall bör kunna anses vara uppenbart obehövt att i en utredning om särskilt stöd samråda med den del av elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens.

Vidare ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 10 § skollagen).

Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd(Lgr 11, 2.2 Kunskaper).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elevers behov av särskilt stöd fortsatt inte utreds skyndsamt och att elever inte heller alltid får det särskilda stöd på det sätt eller i den omfattning som utredningen visar att eleven är i behov av. Vid Skolinspektionens uppföljning av tidigare beslut framkommer att lärarna fortsatt upplever att rutinen för att anmäla en elev för utredning av särskilt stöd till elevhälsan är omfattande och svår vilket medför att den anmälan som landar hos elevhälsan ofta är bristfällig och skickas tillbaka till läraren för komplettering. Konsekvensen blir att det många gånger tar lång tid innan en utredning startas upp. Vidare framgår att den speciallärare som gör utredningar har så många ärenden att hantera så att väntan på att en utredning ska påbörjas i vissa fall blir oacceptabelt lång och inte sker skyndsamt. Det finns exempel på elever där en anmälan om utredning gjorts till elevhälsan, men där eleven fått vänta upp till ett år på att en utredning av elevens behov ska påbörjas och innan eleven kan få adekvat stöd. Båda dessa omständigheter, att anmälan är otydlig och därmed fördröjs och att specialpedagogen inte hinner med att utreda elevers behov av särskilt stöd var områden som Skolinspektionen påpekade redan i sitt tidigare beslut den 21 november 2019. Såvitt det framgår av de digitala intervjuer som genomfördes i mars 2021 har ingen förbättring skett i dessa delar utan det går fortfarande elever på Backegårdskolan som inte får sitt behov av särskilt stöd skyndsamt utrett.

Skolinspektionen kan vidare konstatera att det heller inte är alla elever som är i behov av särskilt stöd som får det. Det finns elever som har utretts för särskilt stöd och där utredningen visat att eleven är i behov av sådant stöd och där personalen har upprättat åtgärdsprogram för eleven, men där det särskilda stödet som beslutats om i elevens åtgärdsprogram ändå inte ges. En orsak till att det särskilda stödet inte ges elever som har rätt till det är bland annat att det saknas tillräckliga resurser på skolenheten för att möta elevernas olika behov. Det förekommer att personal som haft i uppdrag att stödja elever plötsligt får andra uppdrag och att elever därmed förlorar sitt särskilda stöd utan att de kompenseras för det och erbjuds ett fullgott alternativ. Det förekommer även att stödåtgärder som beslutats om i åtgärdsprogram inte kan ges elever för att de personella resurserna inte räcker till för att utföra dessa åtgärder, exempelvis när det gäller läsgrupper för de elever som har behov av det. Det faktum att elever som bedömts vara i behov av särskilt stöd och har beslutade åtgärdsprogram inte får sitt stödbehov tillgodosett av skolan var brister som

förelåg redan vid tidpunkten för Skolinspektionens beslut i november 2019. De åtgärder som huvudmannen angett i sin redovisning till Skolinspektionen har därmed inte resulterat i att tidigare konstaterade brister har avhjälpats.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att de brister som konstaterades i beslutet den 21 november 2019 kvarstår och att verksamheten inom dessa områden inte uppfyller författningarnas krav.

Motivering till val av verktyg

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Eftersom verksamheten vid Backegårdsskolan inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Studiero och målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling

Motivering till föreläggande

Skolinspektionens tidigare beslut

I Skolinspektionens beslut den 21 november 2019 förelade Skolinspektionen Göteborgs kommun, i egenskap av huvudman för Backegårdsskolan, att vidta åtgärder för att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av studiero samt att bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Vid tillsynen framkom att undervisningen i vissa klasser stördes av att eleverna var högljudda, pratiga, sprang runt i klassrummet eller störde undervisningen på annat sätt där lärarna inte förmådde att upprätthålla studiero.

Vid tillsynen framgick också att det inte i tillräcklig utsträckning bedrevs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och att personalen inte alltid anmälde av elever upplevda kränkningar till rektorn som i sin tur inte anmälde av elever upplevda kränkningar till huvudman. Skolinspektionen förelade huvudmannen i beslutet att senast den 30 april 2020 vidta åtgärder med anledning av bristerna och senast samma dag redovisa dessa skriftligen till Skolinspektionen.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder

I den redovisning som inkom till Skolinspektionen den 29 april 2020 innehållande vidtagna åtgärder uppger huvudmannen att flera åtgärder

vidtagits för att avhjälpa konstaterade brister. Huvudmannen skriver att man på skolenheten infört en modell, "Backegårdslektionen" som lärare ska följa när de planerar och genomför undervisning i syfte att säkerställa en gemensam lektionsstruktur för ökad tydlighet. Rektorn följer upp att Backegårdslektionen efterlevs genom lektionsbesök och observationer. Skolenheten har tillsammans med elevrådet tagit fram ordningsregler vilka sitter synligt uppsatta i skolans allmänna utrymmen. Eleverna har också involverats i att ta fram klassrumsregler som gäller i respektive klassrum. Skolenhetens regler har presenterats och diskuterats i samtliga klasser. Skolenheten har infört en konsekvenstrappa ifall regler inte efterlevs vilka inbegriper samtal till vårdnadshavare och anmälan till rektor/elevhälsoteam.

I huvudmannens redovisning anges vidare att skolans personal har fått utbildning inom området kränkande behandling där anmälningsskyldighet, definiering i skollagen samt skolenhetens skyldighet att utreda ingått. Skolenheten har reviderat sina rutiner för anmälan och utredning av kränkande behandling vilken har kommunicerats med samtlig personal. Man har på skolenheten gjort en kartläggning av riskområden där eleverna deltagit med synpunkter. Rektor har upprättat ett likabehandlingsråd som gått igenom och analyserat inkomna anmälningar och uppgifter om kränkande behandling. Utifrån dessa har man på skolenheten utvecklat rastaktiviteter och ökat vuxennärvaron utomhus. Vid uppföljningar av dessa är eleverna till övervägande del positiva. Skolenheten har också arbetat fram ett strukturerat värdegrundsarbete som ska genomföras i samtliga klasser. Huvudmannen anser att skolenheten har vidtagit tillräckliga åtgärder för att bristerna inom trygghet och studiero samt ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling ska anses vara avhjälpta.

Skolinspektionens utredning

Studiero

Vid Skolinspektionens intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn den 16-17 och 31 mars 2021 framgår att det fortfarande brister i studieron för eleverna i vissa klasser och vid flera lektioner, ibland så ofta som varje dag. Intervjuade elever i årskurs 3 - 6 beskriver att studieron blivit sämre än den varit tidigare läsår. Flera intervjuade elever i samtliga årskurser berättar att de störs av andra elever som går runt i klassrummet och pratar med andra samt att elever kastar saker i klassrummet. Eleverna beskriver också att det är vanligt att undervisningen störs av att elever skriker fula och nedsättande ord till varandra. En del av eleverna berättar också att det stundtals uppstår "tjafs" och bråk mellan elever och lärare i klassrummet, vilket skapar en orolig studiemiljö. Några av eleverna upplever att studieron är

dålig varje lektion i sina respektive klasser medan andra säger att det inte är varje dag det är stökigt under lektioner i sina klasser. Någon elev tycker att det är god studiero i sin klass.

Lärare och representanter för elevhälsan bekräftar i intervju att de har liknande uppfattning om studieron som eleverna. De beskriver att det främst är oroligt i klasser i årskurserna 1, 2, 4 och 6. Enligt lärarna har resurser dragits in och där man förut arbetade två lärare i klasser överlag är man numera oftast ensam, dessutom har vissa klasser haft många lärarbyten vilket skapar oro. De uppger också att "det stålbad" skolenheten gått igenom utifrån neddragna resurser medfört att elever i behov av särskilt stöd inte får den hjälp de behöver och att detta visar sig exempelvis genom utåtagerande beteenden vilket skapar oro och stök i klassrummen.

Representanter för elevhälsan och rektorn berättar att den bristande studieron ofta beror på att vissa lärare har svårt att vara ledare i klassrummet och att nya lärare inte känner till de rutiner och regler som gäller på skolenheten. Det är inte heller alla lärare som följer de gemensamma rutiner man kommit överens om. Då det varit flera rektorsbyten och en låg kontinuitet i rektorskapet bidrar det till svårigheter att få till gemensamma strukturer som följs av alla. "Backegårdslektionen" är en modell som alla lärare ska följa när de planerar och genomför undervisningen för att tydliggöra och förbättra lektionens syfte, innehåll och mål. Modellen har också syftet att skapa ramverk för ordning och struktur i klassrummet där eleverna samlas utanför klassrummet inför lektion, släpps in i turordning där lärare och elever hälsar på varandra. I intervju beskriver lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn att lektionsstrukturen är ett stöd och ramverk som skapar tydlighet och förutsägbarhet både för lärare och för elever. De intervjuade lärarna beskriver att modellen är fyrkantig men bra för alla elever. Representanter för elevhälsan uppger att den har varit en stor hjälp för ett flertal lärare och rektorn säger att där den används har det gett goda effekter för studieron. Enligt representanter för elevhälsan och rektorn är det dock inte alla lärare som använder sig av denna modell vilket skapar en otydlighet för eleverna i vad som gäller under lektionerna. Detta skapar utrymme för ifrågasättande och testande av gränser, vilket resulterar i en stökig klassrumsmiljö. Rektorn uppger att han följer upp hur Backegårdslektionen efterlevs och att han agerar när han får kännedom om att den inte följs.

I intervju med elever berättar de att de känner till skolenhetens ordnings- och klassregler och att de tillsammans med lärarna pratat om varför regler finns. Det har de exempelvis gjort på klassråd. Exempel på dessa regler är att man inte ska springa runt i klassrummet, att man ska sitta ner på sin plats och att man inte ska bråka med varandra eller säga fula ord. De intervjuade eleverna i

årskurserna 3-6 säger att det inte är alla elever som följer reglerna, och trots att de känner till reglerna hjälper det inte. Bråk och stök uppstår ändå. Eleverna beskriver att lärare agerar ibland men inte alltid när någon bryter mot reglerna. I vissa klasser har eleverna bytt lärare många gånger och har ofta vikarier som inte känner till regler och rutiner och heller inte hur eleverna fungerar i klassrummet. Detta resulterar i att det blir konflikter och stök där reglerna inte efterlevs och incidenter inte följs upp. Lärarna och representanter för elevhälsan bekräftar att det finns klasser där det varit stor rotation på personal, där det blir stor oro och att ordningsregler och klassrumsrutiner inte alltid efterlevs.

Målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling

I intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn framgår att språkbruket på skolan är hårt och nedsättande. Elever uttrycker sig nedsättande och kränker varandra verbalt både i och utanför klassrummet. Eleverna beskriver att det sker nästan varje rast och ofta i klassrummen, vilket skapar oro. Eleverna ger exempel på uttryck som "hora" "din mamma knullar" och "fuck you" och eleverna berättar hur de känner sig arga, ledsna och otrygga av att höra detta. De uppger också att kränkande behandling i form av kommentarer utifrån enskilda elevers utseende sker på skolenheten. Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn bekräftar det dåliga språkbruket, men uppger att det är något som skolenheten aktivt arbetar med för att motverka och att de ser en förändring till det bättre i jämförelse med tidigare läsår. Enligt lärarna är det ofta konflikter som uppstått utanför skoltid som eleverna tar med till skolan och det är ett hårt språkklimat som eleverna använder på sin fritid och som de tar med sig till skolan. Representanter för elevhälsan berättar att i senast gjorda trygghetsenkät svarar eleverna att de känner sig trygga samtidigt som de svarar att de har blivit utsatta för kränkningar på skolenheten vilket elevhälsan uppfattar som det skett en normalisering av det språkbruk som eleverna använder sig av. Rektorn säger att det finns ett aktivt värdegrundsarbete där eleverna uppger att de önskar en lugn skolmiljö men att de trots detta säger mycket fula ord till varandra.

I intervju med elever, lärare representanter för elevhälsan samt rektorn framgår att kränkningar ofta sker på rasterna. Lärarna och rektorn beskriver att man aktivt har arbetat för att skapa rastaktiviteter för eleverna och att det är en större närvaro av vuxna ute på skolgården under rasterna än tidigare läsår. De uppger att de ser en positiv förändring och att det är ett mjukare klimat bland eleverna ute på rasterna nu. Elever i årskurserna 1 och 2 uppger att de upplever att det är många vuxna ute på rasterna och att de gillar att vara ute och leka på rasterna. Elever i årskurs 3-6 uppger att de tycker att rasterna är stökiga där bråk och kränkningar ofta sker.

I intervju med lärare och rektorn framkommer att kränkande behandling inte alltid anmäls till rektorn trots att en sådan skyldighet att anmäla finns. Lärarna berättar att de anmäler många fler kränkningar nu än tidigare men att de upplever att de inte hinner anmäla alla kränkningar då det skulle påverka övrig arbetstid i för hög grad. De beskriver att grova kränkningar anmäls men om en elev exempelvis blir kallad för tjock reder läraren ut situationen där och då. Lärarna uppger att de har dåligt samvete för att de inte hinner med att anmäla och utreda i den omfattning som kränkningar sker. Rektorn bekräftar att han känner till att vissa lärare inte anmäler kränkningar vilket innebär att det då blir svårt att kunna göra analyser för att sätta in förebyggande och proaktiva insatser.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska verka för att utbildningen utvecklas. Rektor beslutar om sin enhet inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9 och 10 §§ skollagen, Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av grupper och individer (Lgr 11, 2.1 Normer och värden).

Rektorn ska om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7-8 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 5-16 §§ skollagen).

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska också se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ansvarar vidare för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i kapitel 6, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5-7 §§ skollagen).

En lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen). Huvudmannen ska se till att lärare och annan personal vid skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att samtliga elever på Backegårdsskolan fortfarande inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Vid uppföljningen framkommer att det fortsatt är en låg grad av studiero i flera klasser och har varit så under lång tid. I flera klasser i flera årskurser bryts ofta studieron av att elever under lektionerna exempelvis pratar och skriker, kastar saker, rör sig runt i klassrummet eller att det uppstår "tjafs" mellan elever och lärare. I vissa klasser sker detta så gott som varje dag vilket skapar en oro hos eleverna. Då studieron brister ägnas lektionstid delvis åt annat än skolarbete vilket påverkar elevernas förutsättningar att inhämta kunskaper under lektionerna. Det finns både ordningsregler som är gemensamma för skolenheten samt klassrumsregler för enskilda klasser som är kända men de följs inte i någon större omfattning av eleverna och vissa lärare agerar inte när reglerna inte efterlevs. Att skolmiljön inte präglas av studiero är känt av såväl elever, lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn, och att det varit så under lång tid. Den beskrivning som Skolinspektionen fått beskriven för sig vid uppföljningsintervjuerna i mars 2021 är i stort sett identisk med den bild av skolenheten som de intervjuade beskrev i det tidigare beslutet daterat den 21 november 2019. Det är anmärkningsvärt att skolenheten fortfarande efter cirka 1,5 år inte har fått bukt med brister i studieron i alla klasser utan att elevers agerande och det hårda språkbruket har kunnat fortgå under så lång tid och har varit så vanligt förekommande att det i viss mån har blivit normaliserat på skolenheten. Även om åtgärder vidtagits sedan Skolinspektionens tillsyn hösten 2019 finns det fortfarande flera klasser, i flera årskurser på skolan där det inte är studiero och åtgärderna som skolenheten vidtagit för att säkerställa en god studiero har inte resulterat i att eleverna tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Skolinspektionen bedömer också att det fortsatt finns brister i skolenhetens målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Elevernas skoldagar präglas av ett dåligt och hårt språkbruk både i och utanför

klassrummen. Svordomar, könsord och nedsättande kommentarer om utseende förekommer dagligen och skapar oro och otrygghet. Skolenheten har identifierat riskområden, såsom raster, och har satt in åtgärder, men dessa åtgärder har inte varit tillräckliga för att säkerställa att elever inte utsätts för kränkande behandling. Vidare konstaterar Skolinspektionen att trots att det idag anmäls kränkande behandling till rektorn och i sin tur till huvudmannen i mycket större omfattning än tidigare så anmäler inte skolans personal alla de kränkningar som sker eller de situationer där en elev uppgett sig utsatt för en kränkning. Lärare gör egna bedömningar om allvarlighetsgraden av utsatthet och löser i många fall konflikter på plats i stunden när de inträffar utan att göra en anmälan till rektorn. Detta innebär att elever riskerar att utsättas för kränkande behandling eller uppleva sig utsatta för kränkande behandling utan att det uppmärksammas samt att rektorn och huvudmannen inte får kännedom om när sådana situationer sker på skolenheten och kan sätta in adekvata insatser. Även denna brist är väldigt lik den brist som Skolinspektionen konstaterade i sitt tidigare beslut daterat 21 november 2019. Att bristen fortfarande föreligger får anses särskilt anmärkningsvärt i ljuset av det grova språkbruket och det stora antalet kränkningar som förekommer på skolenheten. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att de brister som konstaterades i beslutet den 21 november 2019 kvarstår och att verksamheten inom dessa områden inte uppfyller författningarnas krav.

Motivering till val av verktyg

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Eftersom verksamheten vid Backegårdsskolan inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Ny brist vid uppföljningen

Extra anpassningar

Motivering till till föreläggande

Skolinspektionens utredning

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn vid Skolinspektionens uppföljning framkommer att inte alla elever ges de extra anpassningar som de är i behov av. Lärare beskriver att de förväntas göra många extra anpassningar i klassrummet och att de gör detta under lång tid.

Om det är så att de känner oro för en elev gör de extra anpassningar under en tidsperiod på sex veckor. Om de fortfarande efter dessa veckor känner en oroska de extra anpassningarna intensifieras och eventuellt förändras. Ofta sker detta i samråd med speciallärare. I intervju uppger lärarna att de inte kan eller hinner genomföra alla extra anpassningar som eleverna behöver i klassrummet vilket skapar en känsla av otillräcklighet. De beskriver att behoven är stora och varierande i elevgruppen vilket gör att de inte förmår att genomföra alla extra anpassningar som behövs i klassrummet. Representant för elevhälsan bekräftar att alla elever som är i behov av extra anpassningar inte får det i den utsträckning de behöver. Skolan försöker ge stöd med hjälp av en så kallad resurspedagog efter skolans slut men det räcker inte. Representanten uppger att en anledning till varför inte alla elever i behov av extra anpassningar får det är att de resurser som finns att tillgå på skolenheten flyttas runt eller tas bort och att det därför inte blir någon kontinuitet i de extra anpassningar man startat upp.

Representanter för elevhälsan uppger att det främst är i ämnena matematik och svenska som en elev kan få extra anpassningar även om behovet av extra anpassningar kan finnas även i andra ämnen. Rektorn säger i intervju att det finns elever på skolenheten som inte får de extra anpassningar som de behöver. Enligt rektorn är det lärarna på skolenheten som behöver utveckla sin profession kring extra anpassningar och att kunna anpassa undervisningen till elevernas behov.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med extra anpassningar inte uppfyller författningarnas krav. Av utredningen framgår att alla elever i behov av extra anpassningar inte får sådant stöd utifrån sina behov. Lärarna hinner varken med eller förmår att ge de extra anpassningar som elever bedöms vara i behov av i klassrummet. Inte heller det stöd som resurspedagogen ger efter skolan är tillräckligt för att möta elevenas behov av extra anpassningar.

Eleverna vid Backegårdsskolan ges därmed inte skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Vidare bedömer Skolinspektionen att insatta åtgärder inte följs upp och utvärderas enligt författningarnas krav.

Motivering till val av verktyg

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Eftersom verksamheten vid Backegårdsskolan inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

På Skolinspektionens vägnar

X Claes Börjesson

Claes Börjesson
Beslutsfattare
Signerat av: Claes Börjesson

X Maria Lodmark

Maria Lodmark
Föredragande
Signerat av: Maria Lodmark

I ärendets slutliga handläggning har även undervisningsråd Kristina Svensson medverkat.